

2skin

MANJA

Ik heb tegen jou gezegd
Ga daar maar zitten
Ik zei dat en ik liep deze ruimte in
En achterwaarts lopend bleef jij op afstand
Alsof je uit de buurt van die woorden van mij wilde blijven
Maar negeren kon je ze niet
Daar
Ga daar zitten
En zeg voorlopig maar niets
En...-
En luister, wilde ik zeggen
Maar dat is misschien teveel gevraagd
Het is al veel als je zo kunt zitten en zo kunt kijken
Zo, dat ik zou kunnen denken dat je luistert
Een luisteraar
Mijn stem heeft een luisteraar nodig
Stille aandacht - echt of geveinsd
Ga maar zitten, jongen
- Jongen of man, wat zal ik je noemen -

Ik heb je gezien, daar, buiten
Een onbekende in een straat waarvan ik de naam niet weet
Ik heb je zien lopen
En ik heb je aan durven kijken
Aan durven spreken
Ik - zo'n vrouw die vervuld is van zekerheden over de grenzen waarbinnen gedrag
zich behoort te bewegen
Ik heb die moed gehad
In het harnas van mijn kostbare wollen wintermantel
Ben ik tegenover je gaan staan
En heb ik je de vraag gesteld
En jouw antwoord op die vraag is
Je aanwezigheid hier, nu

Ik heb gevoel voor wat willoosheid is
Ik heb dat in jou herkend
In je volwassen trekken heb ik een jongen gezien
Een kind dat meedeed
Mager lichaam dat gloeide
In de warmte van de collectief begane wreedheid
Een jongen die weinig sprak en goed luisterde
En die, als het moest, op vlakke toon de juiste dingen na kon zeggen
Een jongen die zonder aarzeling de trekken over nam
Van wie er om hem heen het sterkste was
Willoos

Bruikbaar
Berekend op zijn taak
Een jongen zonder ideologie en zonder banden
Trouw alleen aan zichzelf en aan zijn eigen welbehagen
Die jongen heb ik herkend in de man die daar liep

JORN

Wat wil je van me?

MANJA

Dat zeg ik je niet
En dat - dat is een van de dingen die ik wil
iets weten en het jou niet zeggen
Ik vertel je zulke dingen later pas

JORN

En waarom zou ik daarop wachten?

MANJA

Omdat we dat nu afspreken

JORN

Wat is er met je?

MANJA

Ik ga dood
Dat wil ik en dat weet ik
Ik weet niet wat eerst is gekomen: het willen of het weten
Maar de zekerheid is er
Ik ga dood
Voorgoed verstoken van gezelschap
Voor altijd gescheiden van mijn stem en van mijn denken
En voor het zover is wil ik nog één keer dat genoeg smaken
Nog één keer het simpele rollenspel:
De denker denkt
De denker spreekt
En de luisteraar luistert

JORN

Waarom zou ik luisteren?
Waarom zou ik jou mijn aandacht geven?

MANJA

Zinloze vraag:
Je doet het nu al
Je doet het goed

JORN

En jij gaat dood, zeg je?

MANJA

Ja - jij ook, dat wil je zeggen en dat weet ik
Iedereen gaat dood, wil je zeggen
Maar ik weet wanneer
Ik ken de plek en de omstandigheden

JORN

Dat kan niemand ooit weten

MANJA

Nee?
Laat het filosoferen maar aan mij over
Ik weet wat ik zeg
Ik ken mijn eigen grootspraak

JORN

Alleen maar luisteren, dat kan ik niet

MANJA

Soms zal ik je vragen mee te praten

JORN

Waarom hier?

MANJA

Bevalt het je niet?
Dit hier is van niemand
Ik heb het gearrangeerd, maar het is ons beiden vreemd
Dat leek me gepast

JORN

Hoe heet je?

MANJA

Alsjeblieft, jongen...
Goed - het kan niet anders
Een vraag die eenmaal is gesteld moet ook beantwoord worden
Hoe heet ik?
Laat ik iets zeggen - ik zeg 'Eva'
Klinkt algemeen, onpersoonlijk en toch plausibel
Maar - let op
Van jou wil ik zoiets niet horen

JORN

Waar kom je vandaan...

MANJA

Laten we het erop houden dat ik nu hier ben
Is dat niet genoeg?
Wil je echt meer weten?
Waar vandaan...

Ik ben misschien dat kleine beetje dode lucht geweest
Dat de inhoud vormde van het kleinste, het enige lege van de Russische poppetjes
Een vorm van niets
Nog geen inhoud, nog geen geschiedenis, nog geen leven
En om me heen al die lagen van bescherming
De kleding, de zorg, de taal, de stenen van het huis
Alles ter protectie van die weke kern die ik was
De kleren die ik droeg vormden de eerste bescherming - en het eerste teken

Teken van de welstand waarin ik geboren was
Mij zou niemand iets doen...
Geen moddervegen en geen opgedroogd bloed over die zachte stoffen in hun zoete
meisjeskleuren
Onkwetsbaar
En toch hilde ik

Er was de nooit ontbrekende zorg:
De vertrouwde stemmen, die hoog boven me klonken
De woorden werden door het kind nog niet begrepen, maar de stemmingen wel
herkend
Er waren die volwassen lichamen met hun vreemde proporties en hun
angstwekkende kracht

En dan was er het huis
Meer nog dan het leven in dat huis was het huis zelf de basis van het bestaan
De altijd koude muren, de gladgewreven houten vloeren, de zware voorwerpen die
zich nooit verplaatsten
Dat alles geeft een kind de zekerheid:
Wat is zal nooit verdwijnen omdat het daarvoor te sterk is
En toch
Toch hilde ik
Alleen, daar in die grote kamers

JORN

Waarom?

MANJA

Misschien omdat ik al gauw merkte
Dat de dingen toch veranderden
Dat niets trouw bleef aan zichzelf
Ook ik niet
Ik leerde nadenken en kon het verschil zien
Tussen wie ik was en wie ik geweest was

JORN

De onrust...

MANJA

De onrust is toen begonnen en nooit meer opgehouden
Pas nu voel ik weer de rust nabij komen
Van die allereerste tijd

JORN

Een deftig meisje dus
Een deftig, rijk en beschermd meisje
En dat is nu de vrouw die mij aan heeft gesproken...
Ik zie nog steeds niet in
Wat wij moeten met elkaar

MANJA

Ik zeg het je nog eens: ik ga dood
Ik ken het cijfer al
Het ronde, lege cijfer
Waar de afrekening op uit zal komen
Maar een paar posten zijn nog niet ingevuld
En daar moet jij bij helpen

JORN

Heb je zelf geen man?

MANJA

Onbekendheid is de eerste regel van ons spel

JORN

Spel?

MANJA

Ga daar eens zitten
Zo - op zo'n manier
Dat je makkelijk naar mij kijken kunt
Kijk naar mijn heupen
Kijk naar het centrum van mijn lichaam
Dikker en minder welgevormd dan eigenlijk zou moeten
Dat zie je zeker wel
Zulke dingen, daar heb jij kijk op, toch?
Weet jij wat onvruchtbaarheid is?

JORN

Alsjeblieft...

MANJA

Ik ben het
Ik ben het mijn hele leven gebleven
Alleen mijn hoofd heeft misschien iets voortgebracht
- niet meer dan een paar woorden, die iemand op had kunnen vangen -
Maar dit lichaam bleef een onbewoond huis
Nu pas groeien er de nieuwe cellen
Met een onstuitbare kracht

JORN

Over zulke dingen wil ik niets horen
Daarvoor ben ik niet met je mee gekomen

MANJA

Waarom dan wel?
Om een man te zijn? Is dat wat je dacht?
Ach... waarom niet
Misschien dat ook nog, ooit

JORN

Af en toe denk ik dat ik je begrijp...

MANJA

Zeg dat niet
Zeg dat niet en doe dat niet
Begrip zou het einde zijn
Ik wil niet begrepen worden
Ik wil dat je blijft zoeken

JORN

Naar wat?

MANJA

Kijk naar me en praat
Zeg niet wat je weet
Zeg wat je zou willen weten

JORN

Je zei het zelf al:
Het meisje werd beschermd
Het meisje had niets te klagen
En toch huilde het meisje
Als ik nu naar je kijk
Dan zie ik hoe dat nooit opgehouden is
Hoe je nog steeds dat meisje bent
Ik kan het niet goed zeggen...
Niet zoals jij
Ik...-
Nee - dat gaat niet
Je moet me helpen
Jij moet het formuleren
Ik wilde iets zeggen over de kou in jou
Over de stenen die rammelen in je buik
Over iets wat dood gaat omdat het nooit aangeraakt wordt
Maar jij moet de zinnen maken

MANJA

Kom eens dichterbij me...
Dan voel je dat ik warm ben, zo warm als een ander
Toch heb je gelijk:
In de diepte heerst kou
Daar borrelt een ijzige bron

JORN

Hé...
Eva...

MANJA

Ben ik dat?
Ik was die naam alweer vergeten

JORN

Ik wou je zeggen, Eva
Dat jij heus de eerste niet bent
Ik heb er meer meegemaakt zoals jij
Je verlangt naar iets...
Als een worm kronkelt je hele wezen zich in de bochten van dat verlangen
Maar als een worm ben je blind
En als een worm kun je niet spreken
Dat maakt je zo hulpeloos en aandoenlijk en afstotelijk

MANJA

Ik kan me een prettiger beeldspraak voorstellen
Bovendien klopt het niet, wat je zegt
Praten kan ik wel
En kijken kan ik ook
Ik heb jou toch gezien?
Ik praat toch tegen je?
En mijn verlangen...
Het kronkelt, zeg jij
Ik zie eerder een traag bewegen
Traag ritme van de oude zintuigen, op weg naar het vergeten

JORN

Waarom lach jij nooit?
Het zou je mooier maken

MANJA

Lachen? Zo?

JORN

Dat is een streep die over je gezicht getrokken wordt
Ik zou iets anders willen zien
Iets wat ergens in je begint
En dan in je gezicht ten einde komt

MANJA

In mij beginnen geen dingen meer

JORN

Zelfbeklag?

MANJA

Zelfkennis

JORN

Toch zou het mooi zijn als je lachte

MANJA

Vertel me dan iets waarom ik zou kunnen lachen

JORN

Ik weet wel een verhaal
Over een vrouw die nog leefde
Gejaagd liep ze door de lege straten van de grote stad
Ze wist dat er nog iets gebeuren moest
iets dat ze had overgeslagen of ontweken
Pas als dat iets, dat ene
Dat waarvan ze zelf de naam niet kende
- maar wie het bezat, dat wist ze wel -
Pas als dat gebeurd was
Zou ze kunnen gaan zitten
Liggen
Verdwijnen
Ze liep en ze zocht, die vrouw
En zoals iedereen die zoekt
Zocht ze dat wat ze niet had en wat ze zelf niet was

Een vrouw - zo zie ik dat, en volgens mij was deze vrouw het met mij eens -
Een vrouw is een levend gemis
Is een eeuwig gebrek
Is een voor altijd onvervulde hoop
Een vrouw is geen geheel, is geen mens, is een leegte, is niets -
Zolang ze niet een man aan zich bindt

Dat was haar inzicht
Een leven lang had ze erover gedaan om dat inzicht te verwerven
En nu, vlak voor het vallen van de duisternis
Zocht zij alsnog die man
En durfde ze, verblind door wanhoop
Het woord tot hem te richten...-

MANJA

Helemaal mis
Helemaal verkeerd begrepen
Helemaal jezelf een plek toekennen
Die geen vrouw je ooit zou geven
Je krijgt bijna je zin
Ik moet er bijna om lachen
Ik zeg je dit: zo nodig
Zo nodig als jij denkt
Heeft geen vrouw een man

JORN

Ik kan weggaan

MANJA

Ja?

JORN

Ik kan weggaan

MANJA

Ja

JORN

Ik ken je niet
Ik weet je echte naam niet eens
Ik verlang niet naar je
En dat je dood gaat
- dat je zegt dat je dood gaat -
Interesseert me niet meer dan het me van welke onbekende ook zou interesseren
Dus waarom zou ik blijven?

MANJA

Je kunt weggaan

JORN

Ik wacht op je verhaal

MANJA

Er is geen verhaal
Er zijn verhalen mogelijk
Elk uur
Elke nieuwe nuance in de kleur van de hemel
- De hemel daarbuiten die wij hier niet zien -
Elke verandering, hoe klein en hoe ver weg ook
Maakt nieuwe verhalen mogelijk
Honderd manieren zijn er om jou gevangen te houden in het weefsel van mijn
woorden
Gevangen?
'Ik ben niet gevangen', zeg jij nu
'Ik ben vrij om te doen wat ik wil', zeg jij nu
Maar juist dat je wat je zou kunnen doen niet doet
Maakt je tot de ideale gevangene
Er zijn geen tralies, maar jij blijft zitten - als een dier in je hok
En je luistert naar mij

Je hoopt dat ik je vertel wie je bent en wat je moet doen
Want zelf weet je niets

JORN

Ik haal mijn schouders op en ik geef je gelijk:
Er zijn veel verhalen mogelijk
En dit zal er dan wel één van zijn
Niet het mijne

MANJA

Je gaat nog niet weg?

JORN

Ik wacht nog steeds op wat jij mij gaat vertellen

MANJA

Vanochtend, nadat ik wakker was geworden
Heb ik de dekens van me afgeslagen
Heb ik het hemd waarin ik geslapen had naar boven toe opgetrokken
En heb ik, liggend op mijn rug en met voorovergebogen hoofd
Naar mijn lichaam gekeken
Ik zag mijn huid en ik vond hem grijs
Ik zag mijn voeten - twee verre en vermoeide vreemdelingen
Ik streek met mijn hand langs het warme, wasachtige vel van mijn heupen en mijn
middel
Ik drukte totdat ik gebeente voelde - het stijve geraamte dat in dit nog levende
lichaam schuilgaat
Ik staarde naar mijn buik
Naar de eenzaamste van al mijn openingen
Gat van nooit gestilde honger
Watergat
Grens waarachter het verbodene schuilgaat
Energieeloos en zonder troost te bieden gleed mijn hand langs die naaktheid
Ik zag mijn borsten - ooit met trots gedragen
Nu alleen nog weerloos en werkeloos
Ik zuchtte diep - weke golving in de maagstreek
Ik vouwde mijn handen en legde ze op mijn ribben
Alsof ik al was opgebaard
De gretige vingers, de brokkelende nagellak in een te schelle kleur
Ik voelde mijn oksels - zweet en zeeplucht
Ik slikte en ik zuchtte
Ochtendsmaak van verrotting in mijn mond

Mijn haar en mijn gezicht kon ik niet zien
Maar ik wist wat zich daar bevond: de groeven, de vervlogen herinnering aan ooit
bezeten kracht, de slappe krans van haar in een verbleekte koperkleur
Ik bestudeerde dat alles en ik wist:
Dit is wat ik ben
Niet mijn daden en niet mijn gedachten
Niet mijn naam of mijn kleine geschiedenis
Maar dit lichaam bepaalt wie ik ben
Slordig beheerd instrument
Voortijdig versleten

Het lichaam rilde in die koude kamer
Het rillen werd een kramp, een hongerkramp
Het lichaam formuleerde woordenloos zijn wil:
Het wilde nog één keer iets hard en warm en reusachtig omvatten
En zelf worden omvat door een blinde, doelgerichte kracht
Het koortsige kind hunkert naar een koele hand op het gloeiende voorhoofd -
Dit lichaam hunkerde naar de zachte binnenkant van harde handen

Ik ben nog blijven liggen en toen ben ik opgestaan
Ik word oud
Ik ga dood
Ik ben oud
Ik ben al dood
Heb ik hardop gezegd
Nee - toch nog niet
Nog niet dood - nog zoeken, nog willen
Nog dat verlangen voelen
Nog alles willen doen en alles willen zeggen
Nog de straat op gaan in mijn perfecte kleren
Op straat, om daar de schaduw van het verlangen te zoeken
De schaduw die daar rondwaart
Die schaduw aan te spreken
En dan, met gesloten ogen en met een gehandschoende hand
Langs de contouren van een onbekend gezicht te strijken

_____ JORN

Hé - jij
Keek je naar mij?

MANJA

Ja

JORN

Waarom?
Wat is er?
Wat wil je?

MANJA

Ga je mee?

JORN

Dat is goed

MANJA

Je bent volgzaam, merk ik

JORN

Ik wacht af

MANJA

Heb je zin?

JORN

Altijd

MANJA

Waarin?

JORN

In alles

MANJA

Alles?
Zou dat mogelijk zijn?

JORN

Wat je wilt kan bestaan
Probeer het maar

_____MANJA

Is het...-

JORN

Het is de eerste zomerdag
Je voelt het aan de lucht

_____MANJA

Ben ik...-

JORN

Ja, je bent hier voor het eerst
Ik heb je hier naartoe gebracht

_____MANJA

Kan ik...

JORN

Ja, je kunt gerust gaan zitten
De bodem is hier schoon en zacht

_____MANJA

Ben jij...-

JORN

Natuurlijk ben ik bij je
Ik ben je vriend, ook al heb ik geen naam

_____MANJA

Zul je...-

JORN

Ja - ik zal bij je blijven

_____MANJA

Gaan we...-

JORN

We gaan samen naar die boom daar
Die boom vol blauwe vruchten
Waar we in de schaduw rusten

_____MANJA

Heb je...-

JORN

Twee handen heb ik en ik schep
Water voor jouw dorst uit de kleine rivier

_____MANJA

Mag ik...-

JORN

Je hoeft niets te vragen

_____MANJA

Mag ik...-

JORN

Rusten? Met je hoofd in mijn schoot?
Natuurlijk - daarom ben ik hier

_____MANJA

Zal ik...-

JORN

Ja, ga maar slapen
Ga slapen en vertrouw erop
Dat ik hier wakend bij je ben

_____MANJA

Ik voel...-

JORN

Je voelt je ogen, zwaar
Je merkt hoe een donker velours
Zich langzaam over je heldere denken vlijt
En dan verdwijnt je
Terwijl mijn handpalm op je rechterslaap rust
En daar, ver weg, het kloppen van je hart voelt

_____MANJA

Ik ga...-

JORN

Je gaat, met je gesloten ogen
Een nieuwe, vreemde wereld in

_____MANJA

Weet jij...-

JORN

Ja, ik weet alles
Omdat ik zo dicht bij je ben

_____MANJA

Ik zie...-
Ik ben...-
Ik wil...-

JORN

Ik weet het
Ik weet wat je meemaakt
De zon, die net nog zo ver was
Is nu dicht bij je
En jij vraagt:

_____MANJA

Mag ik je aanraken, zon?
Ben je niet te warm?

JORN

Probeer het maar

_____MANJA

Ik raak je aan
Eerst met mijn handen
Dan met allebei mijn armen
En dan met mijn hele lichaam
Ik raak je aan
Ik laat je niet meer los
Ik wil bij je blijven, zon
Zou dat kunnen?
Zou dat mogen?
Dan slapen we samen
Dan geef ik je kinderen van kwikzilver

Lieve zon! mag ik zo'n zwarte vogel worden?
Dan vlieg ik elke avond naar je toe
Wanneer je rood en groot bent en gaat slapen in het westen
Ik lig naast je in ons bed van duisternis

Ik koester je gloeiende zwaarte

's Ochtends staan we samen op
Ik zing, vliegend boven alle landen, het lied dat jij mij 's nachts hebt ingefluisterd
En ik rust uit, nog nagenietend van jouw warmte
Hier op de tak van deze blauwe boom

MANJA

Ik maak jou, in mijn gedachten
Jonger dan je bent

JORN

Dan maak ik jou, in mijn gedachten
Mooier dan je bent

MANJA

We geloven onszelf en we geloven elkaar
En dan begint er iets nieuws

JORN

Dat was het begin
We waren elkaars pop
Een ding om mee te spelen

MANJA

Maar - merk je dat?
De mechanieken zijn gaan leven
Nu is er niemand anders meer die ons bestuurt
We zijn het zelf
We kunnen kiezen wat we doen

JORN

We kunnen alles doen

MANJA

Alles
Zolang het maar in deze kamer blijft
Daarbuiten bestaan we niet
Niet samen
Maar hier - juist omdat er tussen ons niets is
Is alles mogelijk

JORN

Noem me zo'n mogelijkheid
En ik zal antwoorden
Ik zal mijn woorden
Laten klinken in het ritme van de jouwe

MANJA

Ik zeg
Wij zijn geen vreemden meer
Geen onbekenden
Ik zeg: wij zijn al heel lang samen
Al jaren en jaren
Samen zijn we kinderen geweest
Samen hebben we, ooit, de geheimen ontdekt
En nu zijn we samen vertrouwd met het langzame verval van onze lichamen

JORN

Is er liefde tussen ons?

MANJA

Die vraag stellen we nooit
We zijn elkaars gewoonte

JORN

Ook andere vragen stellen we niet meer
Geen wat, geen hoe en al heel lang geen waarom
We zijn er
En onze gedeelde kleine wereld van angst en van bijna vergeten verlangens
Noemen we ons geluk

Wat is dat toch?
Wat hoor ik toch?

MANJA

Wat je hoort is de echo
Van wat je vroeger hebt gezegd
Die vreemde stem
Dat is de jouwe
Die vreemde beweringen
Die heb jij gedaan
Dat was toen
Dat is ver weg
Nu ben je oud geworden
Nu ben je met praten opgehouden
En ook luisteren kun je maar moeilijk

JORN

Laten we ophouden
Deze fantasie bevalt me niet

MANJA

Nee - we gaan door
Mij bevallen die gedachten wel
Juist omdat ik weet dat wij niet oud zullen worden
- Wij samen niet, en ik al helemaal niet -

Juist daarom kunnen we nu dit alles denken

JORN

Goed - ga dan maar door
Ga maar door, dan ga ik wel mee
Al voel ik dat mijn lichaam zich verzet
Tegen het spelen van die door jou geschreven rol

MANJA

Zo zou het kunnen zijn:
Er was niets dat ons uiteen kon drijven
Dachten we
De verbondenheid was een vergroeiing geworden
Uit twee levens was één ding geworden
Onscheidbaar, dachten we

JORN

Maar dan

MANJA

Precies
Dan is het toch anders
Dan - plotseling -
Dan gaat ons verval, het verval van oude mensen
Niet meer langzaam en gelijk op
Bij - bij wie?
Bij mij, natuurlijk -
Bij mij versnelt zich dat proces
Jij blijft wie je bent, maar mijn leven glijdt uit jouw vingers
Onze verbondenheid wordt uiteen gescheurd
Ik ga dood

JORN

Jij gaat dood -
En nu
Nu is het gebeurd
Jij bent dood
Op een koude voorjaarsochtend
Houdt alles wat bestond op te bestaan
- Nee, zo zeg ik het niet goed

Alles wat werkelijk bestond, het enige met bestaansrecht - dat bestaat niet meer
Al het andere gaat door
Ik ben er niet meer
Omdat jij niet meer leeft
Ik ben er nog wel
Op deze schrale ochtend van zon en oostenwind
Ook al leef jij niet meer

MANJA

Waar ben ik nu?

JORN

Als jij je lichaam bent
Dan ben je hier, dicht bij mij
Een lichaam van hout
Een huid van papier
Af en toe loop ik een trap af
Om naar je te gaan kijken
Koud ding in een koude kamer
Waar verder alleen wat bloemen zijn
En ik weet dat ik niet toe moet geven
Aan de neiging om je aan te raken
Of aan de neiging om met je te praten
Ik kijk naar je oogleden, die nooit zó gesloten zijn geweest
Ik kijk naar je handen, die nooit eerder zo leeg op elkaar hebben gerust
Dan draai ik me om
Heel zachtjes en voorzichtig, al is daar geen reden voor -
Ik draai me om en ik ga weg
Onze scheiding is opnieuw bevestigd
Ergens anders in hetzelfde huis wordt zacht gelachen en gepraat

MANJA

Kom je?

JORN

Ja

MANJA

Ben je?

JORN

Ja, ik ben er

MANJA

Blijf je?

JORN

Ja, altijd

MANJA

Houd je?

JORN

Ja, van jou alleen

MANJA

Gaan we?

JORN

Nu meteen

MANJA

Is er?

JORN

Nee
Dat waar je bang voor bent bestaat niet
Er is alleen maar wat je ziet

MANJA

Is dit?

JORN

Ja, dit heb ik voor je meegebracht
Ja, het is voor jou

MANJA

Geef je?

JORN

Alles
Alles geef ik wat je hebben wilt

MANJA

Vind je?

JORN

Ja, natuurlijk vind ik jou de mooiste

MANJA

Ben ik?

JORN

Ja - je bent de enige

MANJA

Zul je?

JORN

Ja
Goed
Ik weet het
Ja, ik zal vergeten
Dat we dit ooit hebben gezegd

MANJA

Ken je de plek nog?

JORN

Nee, ik weet het niet meer

MANJA

Zie je het huis nog voor je?

JORN

Moeilijk
Het is ver weg

MANJA

Weet je nog wat je er hebt meegemaakt?

JORN

Ik zeg je toch:
Het is allemaal ver weg

MANJA

Je was nog maar een jongen

JORN

Ja
Natuurlijk weet ik alles nog
Ja: ik ben een jongen

MANJA

En als het nacht wordt

JORN

In de lange winternachten slaap ik niet
Ik blijf wakker
Rook verboden sigaretten
Strijk met een onwillige hand langs mijn huid
Koud op warm

En staar door een slaapkamerraam naar de zwarte hemel

MANJA

Je ziet het weer

JORN

Jij bent hier niet bij

MANJA

Ik besta in jouw leven nog niet
Maar in je gedachten
In dat zwart wat je ogen zien
Ben ik er al

JORN

Jij? Dat weet ik niet
Jij, misschien
Jij, of iemand zoals jij
Ik sta daar en ik staar
Ik rook
Druk mijn voorhoofd tegen het harde glas
En als ik mijn ogen sluit zie ik de contouren van een verre onbekende
Onbekende partner
Onbekende tegenstander
Die ooit mijn leven zal bepalen

MANJA

Dat ben ik
Ik ben al op weg naar jou

JORN

Ik draai me om, weg van het venster en van die verschijning
Ik loop door het huis
Langs de slaapkamerdeur van de ouders
- Ooit heb ik vanachter die deur
Een verschrikkelijk geluid gehoord
Geluid van vechtende, stervende dieren
Ik wist wat het was

Ik heb me geschaamd -
Nu loop ik in stilte
Zachtjes open ik de deur van het huis
Ik ga naar buiten
Dun gekleed ben ik en het is de eerste maand van het jaar
Ik loop naar buiten
Ik ril en ik gloei
Ik wil alleen zijn

MANJA

Niet ver van het huis is een open veld
Winterdode struiken, harde en bevroren grond
Daar loop je heen

JORN

En als ik er ben sta ik stil en dan schreeuw ik
Met uitgespreide armen schreeuw ik, hoge harde klanken die geen woorden zijn
Ik schreeuw totdat het pijn doet in mijn keel en in mijn longen
Ik weet niet wat ik roep of wie ik aanroep
Ik weet niet wat dit is: gevangenschap of vrijheid
Maar dit geluid moet ik maken

MANJA

Dit geluid moest je maken
Je deed het
Ik heb het gehoord
Ik heb het gehoord en ik kwam naar je toe
Omdat je mij geroepen had
En na een wandeling van jaren
Heb ik je vandaag dan eindelijk bereikt

JORN

Ben jij het?

MANJA

Ik ben het

JORN

Echt waar?

MANJA

Vraag maar
Vraag maar wat je weten wil

JORN

Ben je altijd jong?

MANJA

Ik ben zo oud als de aarde

JORN

Heb je haar dat glanst in de zon?

MANJA

Nee - mijn haar glimt in het kunstlicht

JORN

Heb je ogen die leven en stralen?

MANJA

Mijn ogen zijn gemaakt van melkglas en kiezelsteen

JORN

En je huid? Is die zacht?

MANJA

Mijn huid is stug als boomschors

JORN

Zijn je vingers zo gevoelig als de tong van een vlinder?

MANJA

Nee - ze zijn gewend te krabben in het harde zand

JORN

Klopt je hart?

MANJA

Mijn hart is van ijzer

JORN

Hoor ik je stem die van ver naar me toekomt
Zoals een lichtstraal die over het zee-oppervlak scheert?

MANJA

Mijn stem is moe en reikt niet ver

JORN

Zie ik je dansen?

MANJA

Ik kan niet lopen

JORN

Zijn je gedachten een vuur?

MANJA

Mijn denken is een poel zwart water

JORN

Neem je me mee naar je huis?

MANJA

Ik heb geen kracht om je te dragen

JORN

En toch herken ik je
Toch weet ik

MANJA

Je weet dat ik het ben

JORN

Ik vertel je
Ons oude verhaal
We zijn kinderen
Jij zei het al: ik ben een magere jongen
Ik ben bang voor het warme dier dat in mijn lichaam woont
Bang voor wat ze aan me zouden kunnen zien
Aan niets anders kan ik denken
Dan aan dat vreemde hart dat in me klopt

MANJA

En ik?

JORN

Je weet het zelf
Je weet wat voor meisje je bent
Je weet hoe je daar met mij in die kamer bent
Een kamer, niet ongelijk aan deze hier

MANJA

Die kamer, en dat jij daar bent, is iets nieuws en iets gevaarlijks
Tot nu toe is het altijd anders geweest
Ik heb altijd alleen willen zijn
Nadenken kan ik nog niet
Maar het is alsof ik toch al weet
Dat één het essentiële getal is

De ouders, de broertjes heb ik altijd ver weg gehouden

Ik wil alleen zijn

Alleen naar onbekende, onbenoemde dingen kijken

Alleen de wandeling door mijn gedachten maken

Zo'n kind ben ik

Platte buik en platte borst

Stem die zelden wordt gehoord

JORN

Zo is het

Zo is het jaren geweest

En dan

Dan verandert alles

MANJA

In de lange gang van een bakstenen schoolgebouw

- Honderd bruine jassen hangen naast elkaar en ruiken naar oude regen

Gelig licht lekt uit witte glazen bollen -

Daar heb ik voor het eerst die trilling gevoeld

Onzichtbare siddering: iets nieuws en geheims werd aangeraakt

JORN

Je zag mij

En ik zag jou

MANJA

En opeens viel de wereld in tweeën uiteen

JORN

Toch is er niets gebeurd, toen

MANJA

Jij sloeg aan het einde van die gang een hoek om en je was verdwenen

Maar de rots was gespleten

Er was een bedding voor een nieuwe rivier

JORN

We waren kinderen
We wisten niets
Niet hoe je je hand op de rug van een vreemde legt
Niet hoe je je tong en je lippen gebruiken kunt, niet hoe je moet kijken
En al helemaal niet dat je altijd op je hoede moet zijn
Al die kennis is veel later pas gekomen

MANJA

Voor ons was in de weken die nu volgden
Dat oude schoolgebouw een betoverd land
Waar die nieuwe, vreemde bron van licht en warmte
Steeds op onverwachte plekken op kon duiken

JORN

Het eerste wat we elkaar gaven waren onze ogen
De blik, net te laat afgewend
Het schaamtevolle staren naar een hals of een voet
Dat door die ander niet onopgemerkt kon blijven

MANJA

En daarna
- Dat was de grootste stap
De grootste en de griezeligste -
Daarna is het praten gekomen

JORN

Wie heeft het eerste durven spreken?
Ik weet het niet meer - ik weet alleen maar dat het eerst niet ging
Schor en hortend braken van levenloze woorden
En dat het toen opeens wél ging en niet meer ophield
Niet meer ophield
Niet meer ophield
Alsof dit het spreken was waarop we heel ons leven al hadden gewacht
Alsof we alles al wisten van elkaar en het juist daarom allemaal weer wilden zeggen
Jij maakte mijn zinnen af en ik begon de jouwe
Jij beschreef wat ik voor me zag en wat jij bedacht had hoorde je van mij
We waren vreemden van elkaar maar we bezaten dezelfde herinneringen
De zwijgers spraken, nu
De vreemdelingen waren samen, nu

MANJA

Een heerlijke en verhitte ontlading
Een warme band van lachend en ernstig uitgesproken woorden
Maar iets was nog niet gebeurd
iets werd uitgesteld
Niet alleen je gedachten kon ik volgen
Ook wat er nog meer in je lichaam gebeurde wist ik
Ik - ik was niet meer zo plat en mager
Ik herkende jouw verlangen in mijn eigen buik
Maar waar we ook over spraken - daar iets over zeggen zou onmogelijk zijn

JORN

Toch wilden we iets
En we wisten dat we het wilden
We wisten alleen niet wat het was
Wat voor vorm en wat voor naam het had

MANJA

Toen is het gebeurd
Toen hebben we onszelf in deze positie gemanoeuvreerd
Jij, de jongen
Ik, het meisje
Deze kamer waar niemand ons zoeken zou

JORN

Kom eens dicht naar me toe, heb ik gezegd

MANJA

En ik zei: nee, dat doe ik niet
Maar natuurlijk deed ik het toch

JORN

Toen zijn we elkaar tegemoet gekomen
En je hand stilde mijn honger
En je lippen waren waar ik ze zocht

MANJA

Hoe lang duurt zo iets?
Een uur? Een half uur? Tien minuten?
Nog nooit waren we in zo'n diepe diepte gevallen
Nog nooit hadden we ervaren
Dat verdriet en verlangen één ding zijn
Dat ontdekten we nu
Misschien waren we er te jong voor

JORN

Toen we de oppervlakte weer bereikten
Was het zwijgen terug gekeerd
Ook dat merkten we voor het eerst: dat wie zo dichtbij geweest is
Toch zo snel weer vreemdeling kan worden

MANJA

Ik ben weggegaan

JORN

Ik ben weggegaan
En ik vraag je of wij elkaar nu, na al die jaren
Weer terug hebben gevonden

MANJA

Nee - terug vinden bestaat niet
Alles is hetzelfde, altijd
Maar niets wordt ooit herhaald

JORN

Er is een man
- Het is ver hier vandaan en ook heel lang geleden
Ik ben die man niet -
Er is een man die veel loopt
Veel ziet
En weinig praat
Een vat vol opgeslagen beelden
Reservoir van herinneringen
Zwijgend en steeds voller
Soms ook, op zijn stille wandelingen
Ziet en hoort hij dingen die wel en niet bestaan
Hij hoort het krijsen van grote vogels
Maar als hij omhoog kijkt is de hemel leeg
Hij ziet in een muur een vervelozе houten deur die open staat
Kijkt hij nog eens, dan zijn er alleen maar blinde bakstenen
Hij denkt er het zijne van
Het zijne, dat van niemand anders is
En dat niemand anders kent
Hij loopt - zijn lichaam is moe
Hij hoort en hij ziet - zijn oren en ogen zijn moe
Maar ophouden kan hij niet
Hij moet doorgaan met bewegen en met registreren

Er is nog zo'n beeld en zo'n geluid
Dat er soms is en dan toch niet
Terugkerend en verdwijnend, steeds opnieuw
Hij hoort achter zich een vrouwestem die zijn naam noemt en lacht
Hij draait zich om - de straat is leeg
stalen luiken voor de winkelruiten waar kort tevoren nog warm licht uit straalde
Hij loopt verder en hij blijft dat lachen horen
De volgende dag is ze er weer
Hij staat stil en voelt de lichte, onbedoelde aanraking van een passant
Even is er een geur - een nieuwe gedaante van die lach van de vorige dag
Hij neemt dit alles waar, de man
Hij knippert met zijn ogen
Er is niets en niemand om hem heen
Die nacht, als hij in bed ligt en niet slaapt

Hoort hij haar rustig, regelmatig ademen naast zich
Hij strekt zijn arm uit - zijn hand voelt de koele oppervlakte van het lege kussen
Het wordt nog erger: in een kamer vol mensen praat zij tegen hem
Hij ziet haar contouren en hij voelt haar blonde aanwezigheid
- Al zou hij haar niet kunnen beschrijven -
Zij noemt opnieuw zijn naam en vraagt wat hij wil
'Dat weet ik niet' is zijn antwoord - in de kamer is het plotseling stil en wordt er naar hem gekeken

In het duister van de avond loopt hij in een park
Dan is ze er echt, ze staat vlak voor hem
Hij hoeft alleen zijn armen maar te spreiden
Een gebaar waarop zij, die armen, al hun leven lang hebben gewacht
Hij spreidt ze uit en omvat haar
Haar warme en werkelijke lichaam
Maar als rook die geen hardheid, als een vlam die geen vaste vorm heeft vervliegt ze
En zijn armen omklemmen niets anders dan zijn eigen schouders

Hij wordt zwaar, die man, zwaar van verdriet
Steeds langzamer loopt hij en steeds moeizamer komen de woorden uit zijn mond
Nooit had hij geweten wat zijn gemis was
Nu achtervolgde de afwezige hem dag en nacht
Hij wilde haar ontkennen maar haar stem was te zoet
Ze fluisterde 'Kom, ga mee...' en dan ging hij -
Na drie stappen wist hij niet meer waarheen
Onverhoeds, steeds vaker, legde zij haar warme handen op zijn lichaam
Wilde hij zich dan aan haar overgeven, dan was hij alleen met zijn pompende bloed

Toen heeft hij zich bewapend
Hij heeft een mes genomen om zich van die schim te scheiden

Er was een plek
Een openbaar plein, vol mensen in beweging
Hij stond daar in het midden stil
Schijnbaar doelloos
Maar in werkelijkheid doelgericht
Hij wilde op haar wachten
Hij wachtte tot zij zich weer aan hem op zou dringen
En dan -
Dan zou hij -
Hij stond stil en hij keek en hij zuchtte
Wie van al die vrouwen zou ze zijn?
Uit welke van al die richtingen zou ze komen?
In zijn broek voelde hij het harde staal
Warm geworden in de omklemming van zijn hand
Nu moest ze komen, de vrouw
Nu niet alleen stem en contouren
Niet alleen geur en suggestie
Hij zou hier blijven wachten totdat ze er helemaal was
Daar - dat meisje
Daar - die vrouw met haar geverfde lippen

Of daar - een van die twee die daar lachend liepen, arm in arm
Zijn verwarring was groot
Nog groter dan zijn verdriet
Maar niet zo groot als zijn vastberadenheid
En toen, toen is het gebeurd
De vrouw die zich losmaakte uit de massa en recht op hem af leek te komen
De vrouw met de rok van wit linnen en de mouwloze blauwe trui
Haar haar was minder blond dan hij gedacht had
Maar toch wist hij meteen dat zij het was
Dat zij het moest zijn
Die om liefde vragende ogen en die ironische mond
Zij was het
Zij moest het zijn
Zij werd het

Uit de diepte kwam zijn mes
Hij hield het vast en liep langzaam, haast plechtig op haar af
Alsof hij haar een kostbaar geschenk wilde tonen en aanbieden
En zij - zij zag dat geschenk
Zij kon nog niet geloven dat het werkelijk voor haar was
Pas toen hij doorliep begreep ze het
De afstand tussen hen was nu zo groot als de lengte van het mes
En, vlak daarna, nog kleiner
De ogen van de vrouw waren nu heel dicht bij de zijne
Ze werden groot - en wat ze vroegen was geen liefde meer
Van de lippen zag hij de glimlach verdwijnen
Ze weken uiteen en uit de mond kwam geen geluid
Zijn naam werd niet genoemd en hij wist dat hij gewonnen had
Het lichaam voor hem gleed weg
Zijn hand ontspande zich
Hij was bevrijd

MANJA

Wil je dat ik schrik, of zo?
Wil je dat ik zenuwachtig word?

JORN

Nee

MANJA

Wil je dat ik je geloof?

JORN

Nee, helemaal niet

MANJA

Wat wil je dan?

JORN

Ik wil je alleen maar vermaken
Dat verwacht je toch van mij?

MANJA

Wat dacht je?

JORN

Wanneer?

MANJA

Toen

Op straat

JORN

Het is al zo lang geleden
We zijn nu al zo lang bij elkaar

MANJA

Wat dacht je?
Je moet het je nog herinneren

JORN

Ik dacht: die heeft honger en ik ben haar maaltijd

MANJA

En wat nog meer?

JORN

Ik dacht: zal ik met haar meegaan?
En ik dacht: als ik het zelf gewild heb
Als ik hardop ja zeg tegen haar
Dan kan ik niets verliezen
Dan hoef ik me voor niemand te schamen
Ik heb naar je gekeken
Naar je witte tanden en naar de plooiën langs je mond
En ik heb gedacht: waarom niet
En ik heb ja gezegd
Mijn lichaam vertoonde een reactie
Die door mijn hersens werd geregistreerd

MANJA

En nu?

JORN

Nu beseft ik dat ik me vergist heb
Niet in dat meegaan, maar wel in jou
Ik hield je voor sterk en doelgericht

Jij, de vrouw die zoiets bedacht
Jij, de vrouw die de kamer gehuurd heeft, de stoelen neergezet en het bed in orde
gemaakt
Zo'n vrouw heeft kracht - dat is wat ik dacht
Maar je bent bang en je weet niets
Dat merk ik nu
Je lichaam hunkert naar de schop die ik het niet geef
Je verlangt naar een grofheid die ik je onthoud

MANJA

Wat zeg jij?
Wat weet jij?
Wat denk jij te weten?
Niet jij maar ik heb hier zeggenschap over wat waar is

JORN

Waar is voor mij wat ik zie
En zal ik zeggen wat ik zie?
Ik denk niet dat het je een genoegen zou doen om dat te horen

MANJA

Waarom noem je mij bang?

JORN

Omdat je me niet zegt wat je werkelijk wilt

MANJA

Wat ik wil?
Ik wil niet steeds hetzelfde
Ik wil niet wat jij denkt
Eerst dacht ik dat het me om gezelschap ging
Gewoon - wat warmte, ter compensatie van de kou die langzaam in me optrekt
Maar nu is het weer anders
Ik heb jouw gezelschap gezocht, voor nu, voor even - besef ik
Om straks met des te meer genoegen weer alleen te zijn
Om tevreden en zonder gezelschap op het eind te wachten

De mensen in mijn leven tot nu toe
Ze zijn gekomen omdat zij zelf dat wilden
En op door hen zelf gekozen momenten zijn ze weer vertrokken

Ik was nooit meer dan een tijdelijk onderkomen
Dat werd verlaten zodra het was omgewoeld

Dit keer zou ik het zijn die begin en einde bepaalde
Ik ben het die jou heeft opgezocht
En straks zal ik het zijn die jou laat vallen
Dat zou me genoeg doen, heb ik gedacht
Maar ik ben daar nu niet meer zo zeker van
Straks ga je weg en dan
Dan
Wat dan?

Ik dacht dat ik alles tegen jou zou kunnen zeggen
Een dom oor dat mijn woorden op zou vangen
Bereidwillige armen en een lege blik - en vooral geen mond waar geluid uit komt
Commentaarloos gezelschap
Een volledig solidaire bondgenoot
Mannelijk lichaam zonder de eigenschappen van een man
Maar je bent afgeweken van je rol
Je bent toch gaan praten en gaan leven
Je werd een mens
Een man als al die andere
En voor mij heb je nu geen waarde meer

JORN

Je hebt me nog steeds niets verteld
Over die ene
Die ene man die je gemaakt heeft tot wie je nu bent

MANJA

Wat weet jij daarvan?
Hoe weet je of zo'n man er ooit geweest is?

JORN

Jij bent niet de enige met inzicht
Ook ik begrijp wel eens iets

MANJA

Niet meer dan één keer in een leven
Is er zo'n ontmoeting
Een kennismaking met het nieuwe
Die tegelijk zoiets is als een herkenning
Je herkent wat je altijd al wist
Je ziet ogen en je hoort een stem en je weet dat ze er altijd al geweest zijn
Je denkt: zou dit het dan zijn?
Is dit het, waar alles om bestaat?
Het is thuiskomen
Het is ergens al heel lang wonen
Het is uitademen en niet bang zijn dat er straks geen nieuwe lucht meer is

Dat
Dat maak je mee
En degene die het je mee laat maken is een man
Vreemd lichaam
Niet mooi, eigenlijk
Anders dan waar je op straat naar zou kijken
Het is
Jouw man
Bezittelijk voornaamwoord waar je je niet voor schaamt
Hij mag het ook gebruiken

Samen ontken je de tijd
Er is geen schraal verleden meer en ook geen schrale toekomst
Er is alleen maar het rijke nu
Dagen van samen werken
Nachten van samen slapen
En in de ochtendschemer samen een nieuwe taal formuleren

Zo gaat het
En zo gaat het door
Totdat de tijd zijn recht weer opeist
En de barst van het voorbijgaan zich langzaam aftekent
Eerst is hij er nog
En jij bent er ook nog en alles lijkt hetzelfde
Maar je denkt er teveel over na
Je beseft te goed hoe bijzonder het is
Je moet je voornemen om met hem te praten
Vroeger ging alles vanzelf
De barst wordt dieper en je merkt
Dat je allebei aan een andere kant ervan staat
Niets kon je, ooit, doen om dit te maken
Het gebeurde buiten je om
Niets kun je nu doen om het te redden
Ook de ondergang voltrekt zich autonoom

Je leeft de dagen en de nachten weer voor eigen rekening
In de nieuwe taal leer je te zwijgen
En dan - het maakt niet uit: hij gaat bij jou weg of jij bij hem
En zelfs is het denkbaar dat je nog samen blijft
Maar wat bestond bestaat niet meer
Je bent een lichaam verloren en je krijgt je eigen lichaam terug
Onwelkom maar onontkoombaar geschenk
Je oog is zwakker en je stem is zwaarder dan voorheen

En nu?

MANJA

Nu niets meer

JORN

Zal ik gaan?

MANJA

Nee
Nog niet
Het is nog niet voorbij
Zo lang er nog tijd over is
Moet je blijven

JORN

Wil je iets horen?

MANJA

Nee
Niets dat luider klinkt dan je ademhaling

JORN

Ik herinner me een verhaal

MANJA

Over een verlopen circus
Oude dieren en versleten trucs
En een clown die niemand kon ontroeren

JORN

Ik weet nog een verhaal

MANJA

Het verhaal van de man, de vrouw en de vermoedheid
Ik ken het al
Vertel het me maar niet

Ik ben een vrouw
Ik heb me uitgetkleed
Ik kleed me weer aan
Wat vind je - staan deze kleuren me?

JORN

Ik kan over sommige dingen niets zeggen

MANJA

Je bent oud geworden
Toen dit begon was je nog een jongen
Ik hield van je gladde wangen

JORN

Toen wist ik minder

MANJA

Maar wat we moesten weten wisten we wel
We roken elkaar, van ver af, als dieren

JORN

Wat ga je straks doen?

MANJA

Hangt ervan af
Als het buiten nog nacht is dan blijf ik lopen in dat donker
En is het al dag - dan wil ik gaan slapen

JORN

Je gaat dood

MANJA

Wie heeft dat gezegd?

JORN

Je bent ziek

MANJA

Zou kunnen

JORN

En omdat je ziek bent en dood gaat en angst voelt
Stel je je van alles voor

MANJA

Ik ga gewoon de straat op

JORN

Dat is wat je gedacht hebt
En je hebt het gedaan

MANJA

Ik ben de straat op gegaan en ik liet mijn bedelaarsarmoede zien
Heb jij iets voor me?
Heb je tijd?
Heb je een lichaam dat zich tijdelijk aan mij gewonnen wil geven?

JORN

En iemand zei 'ja'

MANJA

En jij was het die zei:
'Ja, ik ga met je mee'

JORN

Al wist ik niet wat jij van me wilde

MANJA

Hou op
Niet nog eens
We hebben het gedaan

JORN

Ik ken een geschiedenis

MANJA

Nee
Niet meer

JORN

Ze hadden elkaar nodig, die twee
Hun bed bevolkten ze met schijngestalten
Omdat het er anders zo koud was
Lusteloos gleden ze bij elkaar naar binnen
Ze kauwden op hun woorden

MANJA

Ik wil het niet horen

JORN

Eva?

MANJA

Nee
Die ben ik niet
Die wil ik niet meer zijn

JORN

Een meisje?

MANJA

Nee
Je moet me loslaten

JORN

Een onbekende jongen? Een man, een woord, een kale kamer met een bed erin Waar
niets bestaat en alles waar is?

MANJA

Nee
Ik wil het niet meer
Laten we stil blijven
En alles vergeten

JORN

Zal ik gaan?

MANJA

Dat moet je niet blijven vragen

JORN

Ga jij dan

MANJA

Nee - nog niet
Ik blijf nog wachten in dit tijdelijke onderkomen
Want buiten is het nacht of dag
En ik ben bang voor allebei
